

DJELOVANJE RADNE GRUPE ZA ZELENE KNJIŽNICE 2014.–2018.

ACTIVITIES OF THE WORKING GROUP FOR GREEN LIBRARIES 2014 - 2018

Ivan Kraljević
Sveučilišna knjižnica
Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
kivan@unipu.hr

UDK / UDC [027.3:502/504]:005.743-027.512“2014/2018“
Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received: 20. 12. 2018.
Prihvaćeno / Accepted: 12. 4. 2019.

Sažetak

Cilj. U članku se govori o nastanku, djelovanju i značaju Radne grupe za zelene knjižnice. Cilj je rada omogućiti uvid u kronologiju i razloge nastanka i djelovanja Radne grupe za zelene knjižnice sa svim njezinim aktivnostima u prva dva mandata postojanja.

Metodologija. Analizom godišnjih izvještaja Radne grupe za zelene knjižnice autor iznosi kronološki prikaz djelovanja Radne grupe za zelene knjižnice.

Rezultati. Rezultat rada jest prikaz aktivnosti Radne grupe za zelene knjižnice od osnutka do kraja 2018. godine, s posebnim naglaskom na najznačajnijim aktivnostima kao što su umrežavanja knjižnica kroz godišnje nacionalne akcije „Pokrenimo zelene knjižnice“ te suradnja Radne grupe s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu kroz organizaciju Zelenog festivala i 1. međunarodne konferencije o zelenim knjižnicama.

Društveni značaj. Cilj postojanja zelenih knjižnica jest edukacija javnosti i širenje svijesti o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša.

Originalnost. Prvi prikaz sveukupnog djelovanja Radne grupe za zelene knjižnice od osnutka 2014. godine do konca 2018. godine.

Gljučne riječi: ekologija, održivo društvo, Radna grupa za zelene knjižnice, zaštita okoliša, zelena knjižnica

Abstract

Goal. The paper discusses the origin, the activities and the importance of the Working Group for Green Libraries. The aim of the paper is to provide an insight into the chronology and reasons for the establishing and operation of the Working Group for Green Libraries with all its activities during the first two mandates.

Methodology. The chronological illustration of how and why the Working Group for Green Libraries was formed and what has been accomplished during the first two mandates. The author relies mostly on the annual reports of the Working Group on Green Libraries.

Results. Among the results, the importance of networking of libraries is emphasized through the annual national campaign „Let’s Start Green Libraries“, and the cooperation of the Working Group with the National and University Library in Zagreb through the organization of the Green Festival and the 1st International Conference on Green Libraries.

Social significance. The goal of establishing green libraries is to educate the public and raise awareness of a sustainable society and the necessity of environmental protection.

Originality. The first overview of the overall work of the Working Group for Green Libraries from its foundation in 2014 to the end of 2018.

Keywords: ecology, environmental protection, green library, sustainable society, Working Group for Green Libraries

Keywords: ecology, environmental protection, green library, sustainable society, Working Group for Green Libraries

1. Uvod

Zelena knjižnica ima dvojako značenje. Jedno je vezano uz energetske učinkovite arhitekture i tako ju definira primjerice ODLIS: Online Dictionary of Library and Information Science.¹ Drugo značenje odnosi se na knjižnične progra-

---

¹ ODLIS: Online Dictionary of Library and Information Science. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: https://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_s.aspx#sustainablelib.

me kojima se promiču sadržaji koji potiču ekološku svijest i pozivaju na djelovanje.² Sadržaj ovog članka vezan je uz drugo navedeno značenje.

Zelena knjižnica kao ideja, a vrlo brzo i kao projekt, u Hrvatskoj se prvi put pojavila 2011. godine u Istarskoj županiji kao projekt Društva bibliotekara Istre. Projekt je osmislio tadašnji predsjednik Društva bibliotekara Istre Ivan Kraljević. Prva održana aktivnost bila je projekcija filma „Dom“³ Yanna Arthusa Bertranda. Film je prikazan u pulskom Kinu „Valli“, a pogledalo ga je 600 korisnika, većinom studenata i učenika. Poruka je filma da nam ostaje desetak godina da okrenemo trendove i prihvatimo činjenicu da nas prekomjerno iskorištavanje resursa vodi u propast te da hitno trebamo mijenjati način na koji ih trošimo. Poruka je bila motivirajuća za nastavak djelovanja te su vrlo brzo uslijedile i ostale aktivnosti u vidu predavanja, filmskih projekcija, tribina i promocija knjiga, s ciljem edukacije javnosti i širenja svijesti o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša. Do kraja 2018. godine u sklopu istarske Zelene knjižnice održale su se 162 aktivnosti koje je posjetilo 8000 korisnika te se ona tako, osim svojom pionirskom ulogom, ističe i kao najaktivnija, ali i najdugoročnija zelena knjižnica u Hrvatskoj. Najviše aktivnosti provedeno je u Sveučilišnoj knjižnici u Puli i na Fakultetu ekonomije i turizma „dr. Mijo Mirković“, ali od početka su bile uključene i gradske knjižnice u Puli, Pazinu, Umagu, Buzetu, Labinu, Rovinju, Poreču i Novigradu. Istarski model zelene knjižnice potaknuo je širenje „zelenih“ programa na nacionalnoj razini, ali tek se formiranjem i aktivnostima Radne grupe za zelene knjižnice dogodio veliki „zeleni bum“ u hrvatskom knjižničarstvu. Danas se programi u sklopu zelenih knjižnica provode u svim vrstama knjižnica diljem Hrvatske, održavaju se nacionalne akcije, festivali, a nedavno je održana i 1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama.

2. Osnivanje Radne grupe za zelene knjižnice

Pojavom istarske Zelene knjižnice, a zatim i prvog izlaganja o zelenoj knjižnici⁴ na 38. skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva (HKD) održanoj u Osijeku 2012. godine, počele su se uključivati i druge knjižnice (Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica; Knjižnica „Juraj Šižgorić“, Šibenik; Gradska knjižnica Vukovar), no sve se odvijalo nesustavno i nedovoljno brzo te se nametnula potreba za osnivanjem tijela koje bi imalo koordinatorsku i promotorsku ulogu. Tako je na 39. skupštini Hrvatskog knjižničarskog društva održanoj u Splitu 2014. godine formirana Radna grupa za zelene knjižnice pri Sekciji za upravljanje i teh-

---

² LeRue, J.; S. LeRue. The green librarian. // Wilson Library Bulletin 65 (1991), str. 27–33.

³ Francuski dokumentarni film iz 2009. godine.

⁴ Kraljević, I. Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 56, 3(2013), 199-204. Dostupno i na: [http://hkdrustvo.hr/datoteke/1616/vbh/God.56\(2013\),br.3](http://hkdrustvo.hr/datoteke/1616/vbh/God.56(2013),br.3) [citirano: 2019-03-05].

nologiju Hrvatskog knjižničarskog društva. Članovi osnivači bili su Edita Bačić (Pravna knjižnica Sveučilišta u Splitu), Melinda Grubišić Reiter (Knjižnica „Juraj Šizgorić“, Šibenik), zamjenica predsjednika Dijana Sabolović-Krajina i Petar Lukačić (Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“, Koprivnica) te u svojstvu predsjednika Ivan Kraljević (Sveučilišna knjižnica u Puli). Cilj radne grupe bio je da se prema istarskom modelu aktivnost podigne na nacionalnu razinu uključivanjem što većeg broja zainteresiranih knjižnica. Osim toga, radna grupa planirala se baviti i problematikom energetske učinkovitosti u knjižničnim zgradama.

3. Djelovanje 2015.–2018. godine

Specifični ciljevi radne grupe u 2015. godini bili su

1. napraviti istraživanje u obliku anketnog upitnika, koji se distribuirao među hrvatskim knjižničarima elektroničkim putem, kako bi se pronašli knjižničari zainteresirani za sudjelovanje
2. održavati predavanja o konceptu zelene knjižnice
3. stvoriti mrežu zainteresiranih knjižničara kroz društvene mreže.

Sva su tri cilja postignuta te godine.⁵

3.1. Anketa

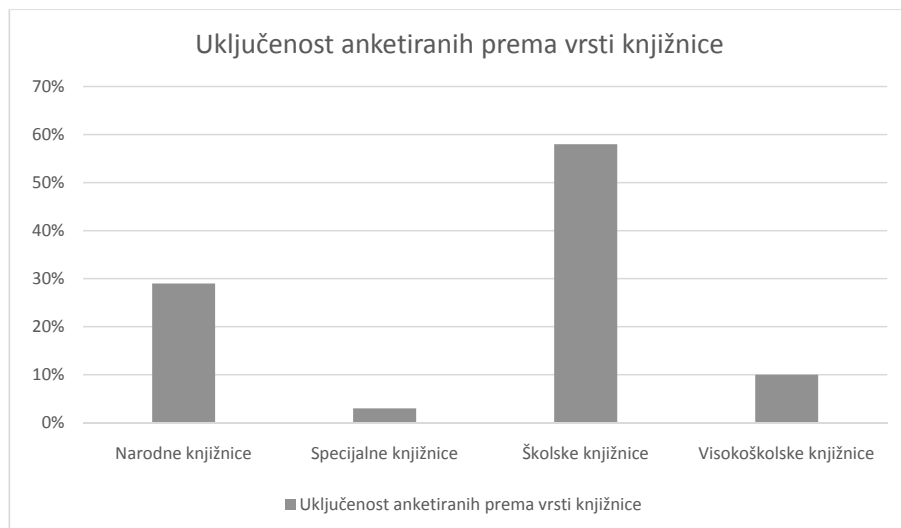
U veljači 2015. godine anketni upitnik poslan je svim matičnim službama u Hrvatskoj, koje su anketu prosljedile svim knjižnicama na svom području te je njezino ispunjavanje završilo u travnju. Glavni cilj bio je ustanoviti koje su knjižnice zainteresirane za sudjelovanje u postojećem obrascu rada projekta Zelena knjižnica.

Anketa se sastojala od dva dijela – prvi dio bio je orijentiran na prikupljanje osnovnih podataka o knjižnicama, a drugi dio bio je sastavljen od pitanja. Anketu su ispunila 174 knjižničara iz 174 knjižnice od njih ukupno 1781⁶, što bi značilo da je anketom obuhvaćeno oko 10 % svih knjižnica u Hrvatskoj. Na anketu je odgovorilo najviše knjižničara iz školskih knjižnica (59 %), zatim iz narodnih (29 %) i visokoškolskih knjižnica (10 %) te, na kraju, iz specijalnih knjižnica (3 %) (slika 1).

---

⁵ Izvještaj Radne grupe za zelene knjižnice za razdoblje 17. 11. 2015. – 31. 8. 2016. god. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: http://hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/50/publikacija/327/.

⁶ Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2018. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf.

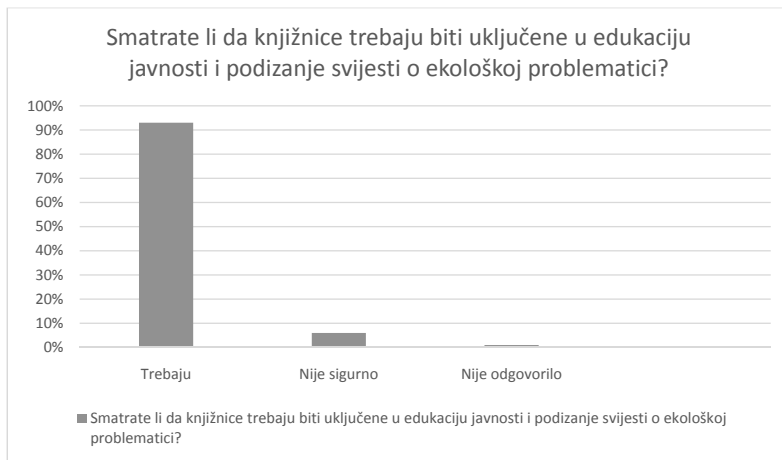
Slika 1. Uključenost anketiranih prema vrsti knjižnice

Na pitanje „Jeste li upoznati s projektom Zelena knjižnica u Hrvatskoj?“ 23 % knjižničara odgovorilo je da su upoznati s projektom, 37 % bilo je djelomično upoznato, 36 % nikad nije čulo za projekt, a 4 % nije odgovorilo (tablica 1).

Na pitanje „Jeste upoznati sa sličnim projektima u Hrvatskoj?“ 57 % knjižničara odgovorilo je da nisu upoznati sa sličnim projektima, 30 % njih bilo je djelomično upoznato, 10 % bilo je upoznato, a 3 % nije odgovorilo (tablica 1).

Na pitanje „Jeste upoznati sa sličnim projektima izvan Hrvatske?“ 86 % knjižničara odgovorilo je da nisu upoznati sa sličnim projektima izvan Hrvatske, 10 % ih je bilo djelomično upoznato, a 3 % nije odgovorilo (tablica 1).

Na pitanje „Smatrate li da knjižnice trebaju biti uključene u edukaciju javnosti i podizanje svijesti o ekološkoj problematici?“ velika većina, točnije 93 %, odgovara da knjižnice trebaju biti uključene u takve edukacije, 6 % nije sigurno u to, a tek 1 % anketiranih knjižničara nije odgovorilo (slika 2).

Slika 2. Smatrate li da knjižnice trebaju biti uključene u edukaciju javnosti i podizanje svijesti o ekološkoj problematici?

Na pitanje „Jeste li već uključeni u neki projekt koji spaja knjižničarstvo i ekologiju?“ 30 % knjižničara odgovorilo je da su uključili „zelene teme“ u svoje redovite programe, 66 % nije, a 4 % nije odgovorilo (tablica 1).

Na pitanje „Ako još niste, želite li u svojoj knjižnici pokrenuti projekt Zelena knjižnica?“ većina knjižničara odgovorila je da su zainteresirani za sudjelovanje u projektu (73 %), 14 % nije zainteresirano, a 13 % nije odgovorilo na to pitanje (slika 3).

Slika 3. Ako još niste, želite li u svojoj knjižnici pokrenuti projekt Zelena knjižnica?

Na pitanje „Imate li posebnu mrežnu stranicu vezanu uz projekt?“ 4 % knjižnica odgovara kako ima posebnu mrežnu stranicu, 90 % nema, a 6 % nije dalo odgovor (tablica 1).

Na pitanje “Sadrže li mrežne stranice vaše knjižnice poveznice na mrežne stranice koje se odnose na ekologiju?“ samo 5 % knjižnica odgovorilo je potvrdno, 85 % njih odgovorilo je negativno, a 10 % nije odgovorilo (tablica 1).

Tablica 1. Odgovori na pitanja koji nisu prikazani grafikonima

	Jeste li upoznati s projektom zelena knjižnica u Hrvatskoj?	Jeste li upoznati sa sličnim projektima u Hrvatskoj?	Jeste li upoznati sa sličnim projektima izvan Hrvatske?	Jeste li već uključeni u neki projekt koji spaja knjižničarstvo i ekologiju?	Imate li posebnu mrežnu stranicu vezanu uz projekt?	Sadrže li mrežne stranice vaše knjižnice poveznice na mrežne stranice koje se odnose na ekologiju?
Da	23 %	/	/	30 %	4 %	5 %
Ne	36 %	57 %	86 %	66 %	90 %	85 %
Djelomično	37 %	30 %	10 %	/	/	/
Neodgovoreno	4 %	3 %	3 %	4 %	6 %	10 %

Nakon analiziranja rezultata može se zaključiti da su knjižničari zainteresirani za umrežavanje u sklopu projekta Zelena knjižnica, unatoč tomu što nisu dovoljno upoznati sa širim kontekstom koncepta zelenih knjižnica u Hrvatskoj i svijetu. Ipak valja naglasiti da je svijest o zaštiti okoliša dovoljno razvijena među knjižničarima, što potvrđuje njihova želja da sudjeluju u razvijanju i ponudi tema o zaštiti okoliša za svoje korisnike. Stoga je odlučeno da će Radna grupa u svojem budućem radu nastaviti nuditi informacije i poduku za knjižničare.

3.2. Predavanja

Do kraja 2018. godine održano je nekoliko predavljanja koncepta projekta Zelena knjižnica, i to u Puli, Osijeku, Splitu, Slavanskom Brodu, Cape Townu, Karlovcu i Zagrebu. Predavači su bili članovi Radne grupe za zelene knjižnice: Božica Dragaš, Petar Lukačić i Ivan Kraljević.

Važno je istaknuti da je u jakoj međunarodnoj konkurenciji prihvaćen rad „Project Green Library in Croatia“ Petra Lukačića i Ivana Kraljevića koji je Petar Lukačić predstavio na Svjetskom kongresu IFLA-e u Cape Townu u Južnoafričkoj Republici, održanom od 15. do 21. kolovoza 2015. godine s temom „Dinamične knjižnice: pristup, razvoj i transformacija“.⁷

Svrha predavanja o zelenim knjižnicama jest podizanje svijesti o nužnosti uključivanja u takve projekte, motiviranje knjižničara te dijeljenje, ali i razmjena iskustva i znanja o provedbi projekta. Rezultati suradnje radne grupe i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu jesu Zeleni festival održan 2017. godine te 1. međunarodna konferencija za zelene knjižnice održana 2018. godine, kojima se ovaj koncept diže na višu i vidljiviju razinu.

3.3. Nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“

Do kraja 2018. godine održane su četiri nacionalne akcije „Pokrenimo zelene knjižnice“ u koje se uključilo 195 knjižnica i knjižničarskih udruga.

U ponudi je bilo ukupno 40 filmova čije je prikazivanje omogućila Zelena akcija.⁸ Suradnja sa Zelenom akcijom dogovorena je nakon 2. *E?! – Okolišnog filmskog festivala* na način da će se nakon završetka svakog festivala dio filmova ustupati Radnoj grupi za zelene knjižnice radi prikazivanja u sklopu nacionalne akcije „Pokrenimo zelene knjižnice“.

U svibnju 2015. godine započinje Prva nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“⁹ kao svojevrsna motivacija knjižnicama da po uzoru na istarski projekt Zelena knjižnica planiraju svoje daljnje samostalne aktivnosti. Radna grupa ponudila je knjižnicama i knjižničarskim udrugama filmove s 2. *E?! – Okolišnog filmskog festivala*. U akciju su se uključile 73 knjižnice koje su imale na raspolaganju pet filmova s prijevodima koji su se mogli preuzeti na adresi <http://zk.dbi.hr/pokrenimo-zelene-knjiznice/>. Na istoj adresi nalazila se i *online* tablica u koju su se knjižničari upisivali te ostali popratni materijali (podaci o festivalu i filmovima, podaci o projektu Zelena knjižnica, logo Zelene knjižnice i kontakt za dodatne informacije).

Druga nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“¹⁰ pokrenuta je u rujnu 2016. godine u partnerstvu sa Zelenom akcijom. Knjižnice su dobile poziv putem

---

⁷ Kraljević, I.; P. Lukačić. Project Green library in Croatia. // IFLA WLIC 2015. [citirano: 2019-02-05]. Dostupno na: <http://library.ifla.org/1208/1/095-kraljevic-en.doc.pdf>.

⁸ ZELENA AKCIJA (ZA) je nevladino, nestranačko, neprofitno i dobrovoljno udruženje građana i građanki za zaštitu okoliša, osnovano 1990. g., sa sjedištem u Zagrebu.

⁹ Prva nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/pokrenimo-zelene-knjiznice/>.

¹⁰ Druga nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/nacionalna-akcija-pokrenimo-zelene-knjiznice/>.

e-pošte, stranica Hrvatskog knjižničarskog društva, *Facebook*-stranica HKD-a i Zelene knjižnice, a bilo je i objava u medijima.

Akcija je trajala cijelu godinu, a mogućnost korištenja sadržaja nastavila se i u 2017. godini. Knjižnice koje su se uključile dobile su pristup filmovima s trećeg *E?! – Okolišnog filmskog festivala*, čije je prikazivanje omogućila Zelena akcija.

Knjižnice su se, osim prikazivanjem ponuđenih filmova, u akciju mogle uključiti i drugim „zelenim aktivnostima“. Akciji se odazvalo 25 knjižnica, a u ponudi je bilo 15 filmova.

U svibnju 2017. godine kreće Treća nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“¹¹ u koju se uključilo 77 knjižnica, a u ponudi je bilo 12 filmova s 4. *E?! – Okolišnog filmskog festivala*.

U lipnju 2018. godine pokrenuta je Četvrta nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“¹² koja traje do kraja godine, uz mogućnost korištenja filmova i u 2019. godini, sve do pokretanja 5. nacionalne akcije. Do sredine prosinca 2018. godine akciji se odazvalo 20 knjižnica, a u ponudi je osam filmova. Zanimljivost je da se u akciju uključila i slovenska Knjižnica Franca Ksavra Meška iz Ormoža.

Kako Zelena akcija gleda na tu suradnju s Radnom grupom za zelene knjižnice koja traje već četvrtu godinu, vidi se iz osvrta¹³ okolišnog aktivista i člana Zelene akcije Svena Janovskog:

„Zelena akcija surađuje s Radnom grupom za zelene knjižnice redovito svake godine od 2015. godine. Suradnja se događa preko Okolišnog filmskog festivala koji od 2014. godine organizira volonterska Aktivistička grupa Zelene akcije. Koncept događaja je višednevno prikazivanje dokumentarnih, ali i igranih filmova na teme zaštite okoliša i održivog razvoja, ali i druge bliske teme, poput održivog življenja, hrane i pristupa hrani, migracijama, društvenoj pravdi itd. Osim filmova, u sklopu događaja organiziraju se tematski paneli uz teme filmova, radionice itd. Zelena akcija od 2015. godine dio filmova s festivala daje na korištenje Zelenoj knjižnici i drugim knjižnicama po Hrvatskoj kroz godišnje akcije Hrvatskog knjižničarskog društva. Tako se svake godine velik dio programa festivala, oni filmovi čiji autori daju filmove za slobodna prikazivanja u zajednicama, nađe u lokalnim knjižnicama po Hrvatskoj, gdje knjižnice same organiziraju prikazivanja i selekciju filmova, a pristup filmovima i titlove osigurava Zelena akcija. Na taj način festivalski se program širi izvan samog Zagreba, gdje se festival organizira, pa u filmovima građani i građanke mogu uživati svugdje. Osim toga, projekt pomaže jačanju uloge knjižnica kao organizatora lokalnog informativnog i zabavnog sadr-

---

¹¹ Treća nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/3-nacionalna-akcija-pokrenimo-zelene-knjiznice/>.

¹² Četvrta nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/4-nacionalna-akcija-pokrenimo-zelene-knjiznice/>.

¹³ Janovski, S. Zelena knjižnica. Osobna poruka. (2018-10-1).

žaja, ali i mjesta gdje se građani okupljaju da bi se informirali o zelenim temama i razmjenjivali mišljenja o njima. Zelena akcija i Zelena knjižnica nastavit će suradnju i u budućnosti.

Izuzetno mi je drago jer sam imao priliku dosad surađivati sa Zelenom knjižnicom u ovom projektu i jer ćemo ga nastaviti razvijati u budućnosti. Na taj način festival živi dulje od ta tri dana godišnje, kad se održava u Zagrebu. Često su to filmovi koje bi publika u Hrvatskoj rijetko mogla vidjeti, a upravo je uloga knjižnica to da pružaju informacije i znanje svojim zajednicama, što one u ovom slučaju uspješno i rade, a o čemu svjedoči oko 200 knjižnica koje su se dosad uključile u suradnju. Veselimo se daljnjoj suradnji.“

4. Suradnja s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu

Suradnja s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu (NSK) započela je gostovanjem predsjednika Radne grupe za zelene knjižnice Ivana Kraljevića na okruglom stolu na temu „Zelene knjižnice“¹⁴ održanom 8. studenoga 2016. godine u organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu s izlaganjem „Zelene knjižnice u Hrvatskoj“. Održani okrugli stol bio je nastavak projekta Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku, čiju je provedbu NSK započela 2016. godine radi izobrazbe i senzibiliziranja svojih korisnika, osobito studenata, za zaštitu i očuvanje prirode i okoliša te prirodnih bogatstava kao važnoga elementa hrvatske kulturne baštine. Program okrugloga stola moderirao je Mladen Iličković, autor i urednik HRT-ove emisije „Eko zona“.

Sudionici okrugloga stola bili su glavna ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu Tatijana Petrić, predsjednik Radne grupe za zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva Ivan Kraljević, viši samostalni suradnik Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost Anamarija Brstilo te rukovoditeljica Odjela za dokumente zaštite okoliša Hrvatske agencije za okoliš i prirodu Mira Zovko. Tim povodom izašla je i reportaža o okruglom stolu i kratki intervju prikazan u emisiji „Eko zona“ na HRT-u. Nakon održanog okruglog stola uslijedila je konkretna suradnja u organiziranju dvaju velikih događaja posvećenih zelenim knjižnicama, a to su Zeleni festival održan 2017. godine i 1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama održana 2018. godine.

Od 6. do 8. rujna 2017. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održan je *Zeleni festival – (O)krenimo na zeleno*¹⁵, događanje s ciljem promocije i popularizacije održivog razvoja, proizvodnje organske hrane, zaštite prirode, alternativnih izvora energije te zelenih tehnologija i inovacija.

¹⁴ Okrugli stol o „zelenim“ programima knjižnica u Hrvatskoj. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/okrugli-stol-o-zelenim-programima-knjiznica-hrvatskoj/>.

¹⁵ Zeleni festival – (O)krenimo na zeleno. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/zeleni-festival-okrenimo-na-zeleno/>.

Festival je dio projekta Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku koji je Nacionalna i sveučilišna knjižnica pokrenula 2016. godine, a organizira se u suradnji s Radnom grupom za zelene knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva. Od članova Radne grupe koji su sudjelovali u osmišljavanju, organiziranju, moderiranju i izlaganju na festivalu treba istaknuti Anu Rubić iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Božicu Dragaš iz Knjižnica grada Zagreba i tadašnjeg predsjednika Radne grupe za zelene knjižnice Ivana Kraljevića iz Sveučilišne knjižnice u Puli. Na Festivalu se okupilo oko 1000 posjetitelja, sudjelovalo je 40 izlagača te je održano 20 projekcija dokumentarnih filmova i dvije izložbe. Iduće godine Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu osvojila je četvrto mjesto u natjecanju za nagradu Zelena knjižnica Međunarodnoga saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) za 2018.¹⁶ godinu upravo za Zeleni festival koji je 2017. godine organizirala u suradnji s Radnom grupom za zelene knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Od 8. do 10. studenog 2018. godine u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu održana je *1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama – Let's Go Green!*¹⁷ koju su organizirali Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i Radna grupa za zelene knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva uz potporu Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske. Konferencija je, kao i Zeleni festival, održana u prizemlju Nacionalne i sveučilišne knjižnice i bila je dosta dobro posjećena i medijski popraćena. Knjižničarska zajednica, ali i znanstvenici, stručnjaci i okolišni aktivisti iz dvadesetak zemalja svijeta, predstavili su se na Konferenciji izlaganjima iz područja razvoja zelenih knjižnica, ali i ekologije općenito, te razmijenili iskustva i primjere dobre prakse. U sklopu Konferencije postavljene su i tri izložbe – „Zelena pismenost: izbor građe o ekologiji iz fonda Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu“ Ane Rubić i Ive Plejić Brnčić, „Mi smo ovaj (zeleni) svijet! (We are this (green) world!)“ Saule Gaizauskaite, Aurimasa Gaižauskasa, Sandre Prpić i Ljerke Miletić i „Ribareve ruke“ Roberta Ravnića, a ujedno su i dodijeljene nagrade pobjednicima literarnoga natječaja za osnovne škole pod nazivom „Zelena priča za zeleni planet“, i to Milanu Dudašu (Osnovna škola Nikole Andrića, Vukovar), Neu Dolenskomu (III. osnovna škola Bjelovar), Leonardu Rihtariću (Osnovna škola Ante Kovačića, Zlatar) i Lani Relić (Osnovna škola Petra Preradovića, Pitomača).¹⁸

---

¹⁶ NSK osvojila četvrto mjesto u natjecanju za nagradu Zelena knjižnica IFLA-e. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/nsk-osvojila-cetvrto-mjesto-u-natjecanju-za-nagradu-zelena-knjiznica-ifla-e/>.

¹⁷ 1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama – Let's Go Green!. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://letsogreen.nsk.hr/>.

¹⁸ U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održana 1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „Let's Go Green!“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/u-organizaciji-nacionalne-i-sveucilisne-knjiznice-u-zagrebu-odrzana-1-medunarodna-konferencija-o-zelenim-knjiznicama-lets-go-green/>.

Od članova Radne grupe koji su sudjelovali u osmišljavanju, organiziranju, moderiranju i izlaganju na Konferenciji treba istaknuti Anu Rubić, koja je s kolegama održala izlaganja „The role of the project Green Library for Green Croatia and Green Festival and the International Scientific Symposium “Let’s Go Green!” in affirmation of the program of sustainable development and environmental protection in the library system of the Republic of Croatia“ i „A National and University Library in Zagreb Project – Green Library for a Green Croatia!“ i koja je u organizacijskom smislu vjerojatno dala najveći obol Konferenciji; Ivana Kraljevića, koji je sudjelovao u organizaciji i recenzentskom odboru te održao izlaganje „Green library at Juraj Dobrila University of Pula“; Božicu Dragaš, koja je održala izlaganje „Green Library for Green Zagreb, Project in the Light of Cooperation with Associations“; Editu Bačić, koja je održala izlaganje „Libraries and UN Agenda 2030: Regional approach“ i Melindu Grubišić Reiter, koja je održala izlaganje „Green Library in Šibenik“. Od kolega koji nisu članovi Radne grupe, a uvelike su doprinijeli Konferenciji, važno je izdvojiti Sandija Antonca iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice koji je sudjelovao i u organiziranju Zelenog festivala 2017. godine te dr. sc. Mladena Domazeta s Instituta za političku ekologiju, dugogodišnjeg predavača u sklopu istarske Zelene knjižnice, koji je obogatio Konferenciju kao suorganizator, član recenzentskog odbora, uvodničar, izlagač i moderator.

Zadnji dan Konferencije organizirano je stručno putovanje u Nacionalni park Brijuni.

Suradnja Radne grupe s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom provodi se i kroz program *Održive tribine Let’s Go Green!* Radi se o tribinama u sklopu projekta Zelena knjižnica za zelenu Hrvatsku koje se provode u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u duhu trajnog zalaganja za okolišnu problematiku. Do kraja 2018. godine održane su tri tribine koje je pokrenula i osmislila predsjednica Radne grupe za zelene knjižnice Ana Rubić. Prva tribina¹⁹, na kojoj je bio predstavljen Nacionalni projekt „Živjeti zdravo“ Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo, održana je tijekom Europskoga tjedna sporta, 26. rujna 2018. godine. Kao dio programa Europskoga tjedna smanjenja otpada, 28. studenoga 2018. godine održana je druga tribina.²⁰ Tema tribine bila je „Zdravstvena ekologija i postupanje s otpadom u životnom i radnom okolišu“. Treća²¹ je tribina održana 14. 12. 2018. godine u povodu Međunarodnog dana planina, kojim se želi istaknuti bitna uloga planina

---

¹⁹ Prva iz ciklusa održivih tribina u NSK – predstavljanje Nacionalnoga projekta „Živjeti zdravo“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/prva-iz-ciklusa-odrzivih-tribina-u-nsk-predstavljanje-nacionalnoga-projekta-zivjeti-zdravo/?fbclid=IwAR3IimSOee1W36uVpxljY20ulBapptf3F8VsMRCn_mGuN6rsTI2jjRTaTk.

²⁰ Održana druga iz ciklusa „Održive tribine Let’s Go Green!“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://zelena.nsk.hr/odrzana-druga-iz-ciklusa-odrzive-tribine-lets-go-green/>.

²¹ Održana treća iz ciklusa „Održive tribine Let’s Go Green!“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/odrzana-treca-iz-ciklusa-odrzive-tribine-lets-go-green/?fbclid=IwAR2r65pmDajIbEWAAR1f4vRguKWA7z9oB-0CI-_c-5aNgJyVqsJ3iuzNObk.

u održavanju ekosustava, njihova osjetljivost na klimatske promjene te nužnost podizanja svijesti o njihovoj važnosti.

Suradnja Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Radne grupe za zelene knjižnice nastaviti će se i u 2019. godini kroz *Održive tribine Let's Go Green!*

5. Zaključak

Čovjek je vlastitim djelovanjem zbog pohlepe i neodrživog komfora ugrozio vlastitu budućnost, ali i budućnost svojih potomaka. Zato je potrebno velik naglasak staviti na edukaciju koja će mijenjati obrasce ljudskog ponašanja prema okolišu iz parazitskog u simbiotski, tj. iz neodrživog u održivi. Naravno, svaki pojedinac može nešto učiniti i svatko bi trebao i morao doprinijeti takvoj promjeni, a knjižnicama bi promoviranje zelenih sadržaja, educiranje javnosti i podizanje svijesti o problemu trebalo postati misija i imperativ. Hrvatske su knjižnice zajedno s Radnom grupom za zelene knjižnice Hrvatskog knjižničarskog društva zaista dobar primjer kako se knjižnice trebaju nositi s promjenama i što trebaju činiti da bi utjecale na popravak štete i stvaranje planetarno održive paradigme.

Zelene knjižnice vrlo su aktivne i prepoznate u Hrvatskoj i izvan nje, gdje je pojam zelena knjižnica više vezan uz energetske učinkovite izgradnje nego uz edukaciju. Važno je razmišljati i o segmentu energetske učinkovitosti, no u hrvatskim prilikama, gdje se rijetko grade nove knjižnice, a za obnovu postojećih često nema novaca, preostaje nam edukacijska uloga, koja nikako nije zanemariva, a mogla bi se pokazati presudnom.

LITERATURA

1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama – Let's Go Green!. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://letsogogreen.nsk.hr/>.
  - Četvrta nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/4-nacionalna-akcija-pokrenimo-zelene-knjiznice/>.
  - Druga nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/nacionalna-akcija-pokrenimo-zelene-knjiznice/>.
  - Izveštaj Radne grupe za zelene knjižnice za period 17.11.2015.-31.8.2016. god. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: http://hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/50/publikacija/327/.
- Janovski, S. Zelena knjižnica. Osobna poruka. (2018-10-1) .

- Kraljević, I.; P. Lukačić. Project Green library in Croatia. // IFLA WLIC 2015. [citirano: 2019-02-05]. Dostupno na: <http://library.ifla.org/1208/1/095-kraljevic-en.doc.pdf>.
- Kraljević, I. Zelena knjižnica: projekt Društva bibliotekara Istre. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 56, 3(2013), 199–204. Dostupno i na: [http://hkdrustvo.hr/datoteke/1616/vbh/God.56\(2013\),br.3](http://hkdrustvo.hr/datoteke/1616/vbh/God.56(2013),br.3) [citirano: 2019-03-05].
- LeRue, J.; S. LeRue. The green librarian. // Wilson Library Bulletin 65(1991), str. 27–33.
- NSK osvojila četvrto mjesto u natjecanju za nagradu Zelena knjižnica IFLA-e. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/nsk-osvojila-cetvrto-mjesto-u-natjecanju-za-nagradu-zelena-knjiznica-ifla-e/>.
- ODLIS: Online Dictionary of Library and Information Science. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: https://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_s.aspx#sustainablelib.
- Održana druga iz ciklusa „OdrŽIVE tribine Let’s Go Green!“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://zelena.nsk.hr/odrzana-druga-iz-ciklusa-odrzi-ve-tribine-lets-go-green/>.
- Održana treća iz ciklusa „OdrŽive tribine Let’s Go Green!“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/odrzana-treca-iz-ciklusa-odrzi-ve-tribine-lets-go-green/?fbclid=IwAR2r65pmDajIbEWAAR1F4vRguKWA-7z9oB-0CI-_c-5aNjyVqsJ3iuzNObk.
- Okrugli stol o „zelenim“ programima knjižnica u Hrvatskoj. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/okrugli-stol-o-zelenim-programima-knjiznica-hrvatskoj/>.
- Prva iz ciklusa održivih tribina u NSK – predstavljanje Nacionalnoga projekta „Živjeti zdravo“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: http://www.nsk.hr/prva-iz-ciklusa-odrzivih-tribina-u-nsk-predstavljanje-nacionalnoga-projekta-zivjeti-zdravo/?fbclid=IwAR3ImSOeee1W36uVpxljY20ulBapptf3F8VsMRCn_mGuN6rsTI2jjRTaTk.
- Prva nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/pokrenimo-zelene-knjiznice/>.
- Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2018. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf.
- Treća nacionalna akcija „Pokrenimo zelene knjižnice“. [citirano: 2019-03-05]. Dostupno na: <http://zk.dbi.hr/3-nacionalna-akcija-pokrenimo-zelene-knjiznice/>.
- U organizaciji Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održana 1. međunarodna konferencija o zelenim knjižnicama „Let’s Go Green!“. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/u-organizaciji-nacionalne-i-sveucilisne-knjiznice-u-zagrebu-odrzana-1-medunarodna-konferencija-o-zelenim-knjiznicama-lets-go-green/>.
- Zeleni festival – (O)krenimo na zeleno. [citirano: 2019-03-01]. Dostupno na: <http://www.nsk.hr/zeleni-festival-okrenimo-na-zeleno/>.